

Ferhan İstanbullu

ferhan.istanbullu@gmail.com

Leyla Gediz olmak

5 Mart 2017

PAYLAŞ

Kariyerinin ilk günlerinden bu yana kendi kitlesini yaratmış; açılış öncesi her sergisi neredeyse 'sold out' olan, çağdaş resmimizin kimseye benzemeyen, çok taklit edilen halis ressamı Leyla Gediz...

2000'lerin İstanbul'u özlemle hatırlıyorum. Şehir şahlanmış, global şöhreti yüksek tüm yabancı yayıncılar İstanbul'un nasıl da 'o şehir' olduğundan bahsediyor, Avrupalı ayarında kafeler, lokantalar ardi ardına açılıyor. Dozer gibi bence krizlere rağmen sokak hayatı hep hareketli... Çağdaş genç Türk sanatçıların keşfedildiği, onlardan konuşmanın/sergilerinin açılışlarına gitmenin çok moda olduğu zamanlar. Eserleriyle sahip olabilmekse her ölçekten koleksiyoner için prestij meselesi... Leyla Gediz bu isimler içinde geçen yıllara rağmen 'charm'ını hiç yitirmeyen bir isim. Kendi hayatından ilhamını alan resimleri bugünün 'doyasıya iş' kültürüyle mukayese edildiğinde ne kadar samimi ve naif... Balat'taki şahane galeri The Pill'de açılan 'Serpiyen' adlı sergisinde artık anne' ve yetişkin sifalarına ermiş ressamın, hayatını bu kez 'serin kanlı' bir bakış açıyla aktarmasına şahit olacaksınız...

F.İ.: Sana ilk sorum sergiyle ilgili değil, samimi bir destek verdiğini bildiğim genç sanatçılar hakkında... Yolun başındakiler için ilk verdiğin tavsiye ne oluyor?

L.G.: Hep kendilerine bakmalarını söylüyorum çünkü bir yerden başlamak için kendin bana iyi bir başlangıç noktası gibi geliyor. Ordan hareket edip sonra merkezden uzaklaşmak önemli. Bazen insanlar hiç kendini sorgulamadan, kendine aynadan bakmadan, belki bir takım trendlerin büyümesine şaşaasına kapılarak ilerliyor. Oysa her birimizi özel kılan şey kendi içimizde saklı, bunu mecmuada bulmayacağız ya da internete bir yerde karşımıza çıkmayacak.

F.İ.: Peki sosyal medyayı nasıl değerlendiriyorsun?

L.G.: Çok problemli buluyorum ve aslında süratle bir satürasyona doğru gittiğini, süresini doldurmaya başladığını düşünüyorum. Örneğin geçen akşam bir açılıştaydık; o kadar keyifli, o kadar kanlı canlı bir sosyalleşme cereyan ediyordu ki ve bunun yerini hiçbir şeyin tutması mümkün değil. Kaş kaşa, göz göze, diz dize, gözlerini içine bakarak karşındakilerle konuşmak; iletişim budur esas olarak.

F.İ.: Kim, nerede durumunun olumlu yanları da yok değil. Görmemiz gerekenleri keşifte büyük yardımı da olmuyor mu?

L.G.: Bence bu anlamda sosyal medya insana aşırı sorumluluk yüküyor. Evet, çok fazla etkinlik var ve her birinden haberdar olabiliyorsun. Yalnız bu kez de insana öyle ya da böyle geri dönme zorunluğu yüküyor. Eşim bana 'Bu herkes için böyle değil, sen bu sorumluluğu ekstra üstlenen birisin, bunu bir dayatma olarak kabul etmek zorunda değilsin aslında' diyor. Hani senin meşhur bir lafın vardır 'İçimizdeki Ortodoks'.. Biz o kadar her şeye yanıt vermek, olabildiğince her ricaya net davete hiç olmazsa riayet etmek, gidemiyorsan da bir çiçek göndermek gibi bir eğitimden geçtik ki bu durum benim için gerçekten içinden çıkılmaz bir hal alıyor. Bir de ben kendim bu kadar takıntılı bir şekilde buna dikkat ettiğim için, sonra sergime gelmeyen birine de bozulabiliyorum da bu arada... Bana bu yapıldığına kötü hissetmemeyi başarabildiğim yerde belki kendim de gitmemeyi başaracağım.

F.İ.:İç dünyasını eserlerine gümbür gümbür yansıtan bir sanatçı oldun. Bu sergiyle karşımda daha serin kanlı, daha pragmatik bir kadın var gibi geldi... Bunda anne olmanın payı var mı, peki?

L.G.: Dramanın dozu biraz eksildi, evet. Bu yorumun ardından sergiyi düşünüyorum da, burada bir ekonomiye gittiğimi görüyorum.

Resimlerin ebatları, sakin renkleri... Aslında bu sergide de benim için çok büyük cümleler kuruyorum. Ama o cümleleri bağırarak kurmaya ihtiyaç duymuyorum ya da bana baş rolü verin diye bağırıyor hiçbir iş... Biraz daha ayaklarım yere bastı diyebilirim, aslında bu süreç sanatın bile ne kadar gerekli olduğunun yeniden düşünülüp değerlendirilmesi gerektiği bir dönem oldu benim için. Nasıl ve kime dokunacak bir sanat yaptığımı sorguladığım... Bütün pratiğini tuval resmi etrafında toplamış bir insan için şu dönem, herkes için olduğu kadar benim için de zor. Bazen kelimeler nasıl kifayetsiz kalır, bu da öyle bir şey. Sanatın sözünü neyi etkileyebilirim, neyi değiştirebilirim, şikayetlerimi nasıl dile getirebilirim gibi gibi konularım vardı. Ama ağır basan bir mutluluğum da söz konusuydu. Bir taraftan da o çocuk beni çok güzel dengeliyordu.

F.İ.: Peki daha sakin bir Leyla ile karşılaştığım yorumuma ne dersin?

L.G.: Serginin genel duygusunda bir dinginlik var, bunu çok kişiden duydum. Bu galiba benden bağımsız olarak insanlara sergiyle ilgili en iyi gelen şey oldu. Daha önce 'Vay!' 'Nasil?!' gibi geri dönüşler duymaya alışkındım. Sanki dramatik bir gösteri izlemişsin gibi... Şimdi daha çok 'Ya bana çok iyi geldi' tarzı yorumlar alıyorum. Benim için değişik ama mutluluk verici bir yorum, bu. Aslında ben resimlerimle aynı havayı soluduğum için onları yine içimde büyük dramlarla yaşıdım. Lakin sergiye koyduğum zaman aslında benim kontrolümün dışında bir yumuşaklığın hakim olduğunu, benim dilimi veya var oluşumu ele geçirdiğini görüyorum. Bunun benim insanlarla olan ilişkilerime de etkisi olacaksa, ne kadar güzel... Demektir ki sivriliklerim de böylece törpüleniyor.

F.İ.: Peki, 40 yaş kırılımlının yaşamamızda fark yarattığını düşünüyor musun?

L.G.: Bence birbirimize birbirimize ayna oluyoruz gerçekten. Hürriyet'in yeni sanat eki için Muhsin (Akgün) portrelerimi çekti.

Ve ben o fotoğraflar uzun süreden sonra ilk kez kendimi gördüm. Gözlerime baktım ve bakişlarımın değiştiğini fark ettim. 40 yaş dediğin gibi sembolik sahidan... Belki bakişlarımda daha önce daha manik bir ifade, daha başka bir enerji vardı. Şimdi sanki yumuşamışım, gülümsemem falan bir ayrı. Birtakım yaratlar alınmış ama bir huzurlu hal var. Sana şunu da söyleyeyim; yaşlandığımda yüzümdeki olumsuz bir ifade olmasından o kadar korkuyordum ki. Problemlerim dönemin oldu ve hakikaten bunun yüzüme yapışıp kalmasından çok korktuğumu hatırlıyorum.

F.İ.: Bence haklı bir korku bu...

L.G.: O yaşadığım dönemler, güçlükler bir iz bıraktılar yüzümden vechatta belki işiğimin da bir kısmını aldılar ama sonuçtan memnunum.

F.İ.: Kendini sanatçı olarak eskiden daha mı çok beğenirdin?

L.G.: Kendini beğenmekten kastım, kendini yere göğe sığdıramamaktı, anlıyor musun? Beni beğenince de daha iyi değerlendiriyor insan.... Biliyorsun, sen en başından beri benimle beraberdin. Çok ilginç bir süreç yaşadık 2000'lerin başında. Sanat dünyamızda çığır açan bir galerist; Murat Pilevneli önderliğinde çok hızlı bir yükselişin parçası olduk. Piyasada büyük bir heyecanla genç sanatçılara öncül resme, heykelle, videoya dair bir açılım tutarsan tut, ben de bu furyanın ortasında gencecik bir insandım. Neresinden yatarsan tut, kendini ayırmanın da başkaları ayırıyor seni. Ama işte zamanla herkes ayaklarını yere basıyor. Şu an o dönemin illüzyon yanlarını anlamış olmaktan çok mutluyum.

F.İ.: Hep işleri çok merak edilen, sevilen ve daha açılış olmadan eserleri satan bir sanatçı oldun. Bu ağır bir yük değil mi, bir yandan?

L.G.: Evet, sahidan çok ağır. Tüm bunları daha iyi kaldırmayabileceğim bir yaşa geldim muhakkak ama o yıllarda benim böyle bir kazanıma ihtiyacım yoktu, yani ben bu işi hiç para kazanmak, meşhur olmak için yapmadım. O kadar içsel ve hakikaten keyifli olarak ve kendi içimdeki davaları dengeleyebilmek adına çıktığım bir yolculuk ki... Yani beni iyileştirdi, beni dengeliyor ama ilaç gibi de demek istemiyorum, o kelimeden kaçınıyorum. O kadar da değil! Ben böylece dünya üzerindeki yerimi anlamlandırıyorum. Geçen gün Evrim (Altuğ) bana 'sen varoluşçusun' dedi, çok doğru. Genç kızlığımdan itibaren varoluşçuları yalayıp yutarak büyüdüm ve çok etkisi altında kaldım. Bu sergideki tüm eserlerde de her şeyin ömrü ile ilgili bir tartışma gidiyor. Sergide sürekli zamanla ilgili bir konu var; başka bir mevsimin araba lastikleri de orada, 20 senelik her türlü yağmurun suyunu emmiş atölyenin saksıları da... Referanslar var, paslanmakta olan bir zincir gibi... Önceki sergilerden birikmiş kitapları, katalogları arasında kutular da orada. Hepsisi zamanla ilintili bilgiler taşıyorlar ve zamanın taşıyıcısı olduğunu da taşıyorlar. Belki serginin bütününe baktığında eşyalar üzerinden zamanla barışmaya ve de zamanı anlamaya çalıştığımı da görüyorsun diyebilirim.

F.İ.: Tekerlekleri, saksıları gördüğümde bunlar Leyla Gediz usulü heykeller mi diye düşündüm....

L.G.: Ben onları heykel diye yapmadım, hatta onları yapmadım! Resimlerimi hazırlarken, yine bu sergide yer alan eşyaların benzerlerini kurgulayıp fotoğrafıyordum, sonra tuvale aktarıyorum. Arada başka bir basamak yok. Bu sefer şöyle bir şey hayal ettim, herşeyi resme dönüştürmesem de bazılarını oldukları halleriyle tutsam... Bu halleriyle de tuhaf bir auraları var. Çizim değil ama eskiz diyeyim var. Onlara bakarken eşyadan resme bakıyoruz, yani buçten iki boyuta geçiyoruz. Bir sonraki adımda iki boyuttan üçe geçiyoruz. Hangisi hangisini besledi, hangisinin hangisinin içinden çıktı? Bunu biraz muallaklaştırmak istiyorum galiba.

F.İ.: Atölyeye girdiğinde farklı bir şey yaşıyor dedin ya, nasıl bir halden bahsediyorsun?

L.G.: Orası benim oyun alanı. O alanın içinde çok çok özgürüm, eşyalarla istediğim yerleşirmeyi yapabilirim. Bu zaten güzel resimler yapmadan önce geçmem gereken bir basamak, hep yapageldiğim bir şey. Ama son birkaç yıldır tek başına bitmiş eseri değil de öncesini de sergi deneyimine dahil etmek gibi kaygılarım var. Yani izleyicisine o noktaya nasıl geldiğimi anlattığımda bil ki onun daha fazla tadını çıkaracağına demek gibi... Mesela Rampa'daki sergideki portrelerim vardı, portrelerle birlikte bir video gösterdik ki çok önemliydi. Sana adeta performansın videosu gibi bir süreç sunulduğunda o sergi kafanda başka bir noktaya konumlanıveriyor. Sergideki portrelerin her birinin arkasında kaç saatlik yaşanmışlık ve paylaşım olduğunu, iki yönlü diyalog olduğunu ve o portreleri yapmanın tek başıma ben olmadığımı ve aslında modelimin de o süreçte birebir rolü olduğunu anlıyorsun. Son sergilerde ilk önce fotoğrafı göstermem de bu yüzden. Bu sergide de girişte atölyemin içeri girdiğim fotoğrafı karşılıyor. Sana büyük bir şey veriyor, diyor ki 'başka bir mekan var ve bu sergi o mekana konuşuyor'.

F.İ.: Öyle bir dönemeyiz ki göz alıcı, hoş bir fikri kreatif biçimde aktarabiliyorsan önemli sanatsal etkinliklerde yer alman, satman mümkün. Sen ne dersin?

L.G.: Daha geleneksel olarak diyeyim, ben de sanatçı figürünün çevresiyse uzlaşmakta biraz zorluk çeken, kaydı içindeki uyumsuzlukları benim sosyal olarak da birtakım ikilemler yaşayan özellikler taşımasını bekliyorum galiba. Bu bir klişe ama nedeni var. Bir kapanma ya da orada kendini bulma hali. Bazı sanatçılar daha çok keşif üzerinden, malzeme üzerinden farklı yerlere gidebiliyorlar. Resim benim için çok özel bir alan, resimde paylaşısı olamazsın ve bence bu durum çok güzel çünkü insanın gerçeğini görebiliyorsun, ona temas edebiliyorsun. Bu iletişimin çok güzel bir şekli. Sen hayatta her kesişme anında kendini çok iyi ifade edemeyebiliyorsun, ya da en parlak haline anında geçemiyorsun. Buradaya uzun uzun kendinin en iyisini çıkarmak için uğraş veriyorsun. Bir kere bu uğraşın kendisini etik olarak güzel. Sonra kalabalıklar içinde yalnızlık hali belli ki yolunda gitmeyen iletişimimize işaret ediyor. İşte bunlar için sanat, tamire çalışan bir alan. Burada ben kendimle de barışıyorum.

F.İ.: Senin hayatına bir şekilde dokunmuş insanların betimlediğin portrelerini görmeye çok alışmışız. Bu sergide portrelerin sayısının azalması anne olmanla mı ilgili?

L.G.: Sosyalleşmeye fazla zaman kalmadığı mutlak. Bu sergide oğlumun yüzünü kullanmaktan ise özellikle imtina ettim. Oğlum Anka benim için serginin her yerinde portreleri oğru katmanlar arasında daha ender vermek için seçtim. Eşim Cihan'ın varması sergiye en son dahil etmeye karar verdiğim bir tablo. Sergiye hazırlanırken kendime hep bir sınır belirlerim. Bu sergide de hem eşyalarla kurduğum dünyayı canlandırmak hem de bir resimde de bunu kırmak istiyordum. Bütün resimlerde daha bir mesafe varken, Cihan'ınkinden yok. Yani benimde kanlı canlı hayatın içinden birisi, bir şeyi temsil eder orada değil. Diğerlerinde hep atıflar var.

F.İ.: Yeni galerinin The Pill ile işler nasıl gidiyor? İki tarafın da keyfi çok yerinde görünüyor.

L.G.: Ne güzel bunları duymak... Galeriye keşfe geldiğimde ilk sergiydi. Suela'yı da tanımiyordum daha, hatta Vogue'da bir röportajı çıkmıştı. Havalı hoş bir kadın, yüksek topuklu ayakkabılar saçlar yapılı, açıkçası ilk an hayatta olmaz. Ama biraraya geldiğimizde bana sergiyi o kadar güzel anlattı, sanatçısını o kadar güzel tanıttı ki... Sanatçısını sadece tanıtmayı değil, sevdirmeyi de başardı. Üstüne Balat'a birkaç defa geldim gittim, başta bir türlü ısınamadım. Eşimin herkes de bunu bir kere zihninden geçiriyordur: Şimdi o galeri orada uzaydan inme bir dönüşüm içinde nasıl bir rol oynayacak diye... Ben de bu cümleleri aktımdan geçirdiyorken sergime de hazırlanmaya çoktan başlamışım. Eserler ortaya çıkmıştı, ben sergim için yer arıyordum. Şimdi çok farklı algılıyor ve çok iyi bir karar olduğunu düşünüyorum.

PAYLAŞ

Yazar Ara

YAZARIN DİĞER YAZILARI
İstanbul'da Eylül'e hazır mısınız? 27 Ağustos 2017
Kilim formunda sanat 23 Ağustos 2017
Mat irade 18 Ağustos 2017
Hedef yeryüzü! 08 Ağustos 2017
Yer sofrası ile gelen 'Şükür' 31 Temmuz 2017
Afrodiasis, nihayet! 21 Temmuz 2017